



# 108

## praktische vragen

voor de opstart  
of zelfevaluatie van een  
kleinschalige wooneenheid  
(KWE)

Demaerschalk E. & Hermans K.



Opgroeien

Jeugdhulp

# Welkom!

Deze handleiding is gebaseerd op de wetenschappelijke procesevaluatie van de Kleinschalige Woon-eenheden: Demaerschalk, E., & Hermans, K. (2020). Wetenschappelijke procesevaluatie van de Klein-schalige Wooneenheden. Leuven: Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Kleinschalige wooneenheden (KWE) zijn cohousing projecten voor jongvolwassenen (16-25 jaar). KWE zijn een eerste stap naar zelfstandig wonen. In deze cohousing projecten krijgen jong-volwassenen de nodige vrijheid maar ook nabijheid en psychosociale ondersteuning.

Sinds 2019 krijgen 26 projecten financiering van het Agentschap Opgroeien om een aanbod KWE uit te bouwen. De ene gaat aan de slag met aparte studio's, andere KWE zetten sterk in op groepswonen. De projecten organiseren activiteiten voor de jongeren en zetten in op het versterken van hun sociaal netwerk.

Tegelijkertijd voerde het Steunpunt WVG een wetenschappelijke procesevaluatie uit. Hierbij gingen de onderzoekers na hoe de projecten vorm kregen, wat goed en minder goed loopt. Dit deden ze door gesprekken te voeren met jongeren, begeleiders, directie en experts. De resultaten zijn neergeschreven in het onderzoeksrapport 'Wetenschappelijke proces-evaluatie van de kleinschalige wooneenheden'.

Deze gids is een concrete uitwerking van de onderzoeksresultaten. Ze wil vooral het reflectieproces op gang brengen, dienen als inspiratie voor projecten die willen star-ten met een KWE of graag hun werking onder de loep willen nemen. Het is een korte weerslag van het onderzoek, opgezet in 108 praktische vragen, onderverdeeld in verschillende thema's. De ervaringen van jongeren en begeleiders zijn weergegeven, aangevuld met tips van projecten.

Dank aan de projecten voor het enthousiaste meedenken en voor het delen van de goede praktijken. Ook nog een welgemeende dankjewel aan de jongeren van Cachet voor de sprekende illustraties.

Refereren naar deze handleiding:

Demaerschalk, E., & Hermans, K. (2020). 108 Praktische vragen voor de opstart of zelfevaluatie van een kleinschali-ge wooneenheid (KWE). Leuven: Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

# Inhoud

De jongeren.....	6
De woning.....	10
De begeleiding.....	21
Het samenwonen.....	29
Het team.....	36
Dagbesteding.....	39
Het sociaal netwerk.....	42
Samenwerkingen.....	47



Shamisa Debroey • [shamisadebroey.com](http://shamisadebroey.com) • @Shamillustrates



# De jongeren

- 1 Hebben jullie omschreven tot welke jongeren jullie je richten in jullie KWE?
- 2 Is het wenselijk/haalbaar voor de jongere om samen te wonen met andere bewoners?

Samenwonen met bijvoorbeeld reguliere studenten, volwassen bewoners, oudere bewoners...

*Tip van Bethanië*

*Ons gemeenschaps-/ studentenhuis heeft 5 kamers waar reguliere studenten samenwonen met jongeren die extra ondersteuning kunnen gebruiken. De begeleiders nemen de rol op van 'warme kotmadam' gedurende een aantal momenten per week.*

- 3 Als samenleven belangrijk is in jullie KWE, hoe willen jullie de diversiteit van de groep bewaken?

Problematiek, geslacht, vluchtverhaal, levensgeschiedenis, dagbesteding, ...

*Er moeten genoeg linken zijn tussen de jongeren, maar toch niet te veel van hetzelfde.  
(begeleider)*

*Bij het Intakegesprek*



## 4 Hoe gaan jullie na of het woonaanbod aansluit bij de wensen van de jongere?

De screening is belangrijk. Daar moeten ze een goeie manier voor vinden. De groep moet op een bepaalde manier samenhangen. Daar staat een project mee. Dat de jongeren niet komen omdat ze een goedkoop appartement zoeken of een toevlucht zoeken.  
(Matti, 22 jaar)

Tip van Steevliet

We stellen enkele concrete vragen om na te gaan hoe de jongeren het samenwonen zien:

1. Waarom kies je om in groep te leven?
2. Wat wil je leren van de andere jongeren?
3. Wat kunnen de andere jongeren van jou leren?
4. Iemand heeft al uw servies gebruikt. Hoe reageer je?
5. Hoe ga je ermee om als gemaakte afspraken op de bewonersvergadering niet nagekomen worden?

## 5 Als de jongere graag met anderen wil samenwonen, hoe gaan jullie na hoe de jongere dit ziet?

Tip van Jeugdhulp Don Bosco

Tijdens de kennismaking geven we de jongeren al een opdracht mee waarbij ze stil moeten staan bij een verblijf in een KWE. Dit bespreken we uitgebreid tijdens de intake. We vragen dat ze een week na de kennismaking zelf contact opnemen met ons om een intakegesprek te plannen als ze een verblijf in de KWE zien zitten.

## 6 Hoe polsen jullie naar de zelfredzaamheid van de jongeren?

Tip van Elegast

We gebruiken de zelfredzaamheidsmatrix om de zelfstandigheid van de jongeren in te schatten. De jongeren die bij ons instromen, scoren gemiddeld een 3/5.

## 7 Hoe schenken jullie bij de intake aandacht aan de dromen van de jongere?

Tip van Jeugdorp

Spreek over hun toekomstbeeld en niet (enkel) over hun verleden. Door hen te laten dromen en te werken aan doelstellingen doe je iets anders dan te peuteren in waar het allemaal al misliep. Als je hun ook meegeeft dat de begeleiding als doelstelling heeft om samen stapjes vooruit te zetten en te benaderen vanuit het positieve, zet je onmiddellijk een goede vibe..

## 8 Vinden jullie het belangrijk dat de jongere zich wil integreren in de regio? Zo ja, hoe gaan jullie dit na?

Ik vind het wel jammer dat mijn familie ver woont. En met de trein naar daar gaan kost geld. Het plan is om later terug te gaan naar waar ik ben opgegroeid.  
(Ilias, 19 jaar)

## 9 Hoe maken jullie de verschillende mogelijkheden binnen het woonaanbod duidelijk aan de jongeren?

## 10 Is er de mogelijkheid om samen met de jongeren de KWE te bezoeken?

## 11 Is er de mogelijkheid om de jongere te laten aansluiten op een (verplicht) groepsmoment?

Tip van JoLi

Meestal nodigen we de jongere uit tijdens het eten, dan hebben ze eens gezien hoe het eraan toe gaat.

## 12 Hebben jullie alle mogelijke samenwerkingspartners in overweging genomen om een gepast woonaanbod te vinden?

De sociale huisvestingsmaatschappij? Welzijnspartners? Het sociaal verhuurkantoor? Privéverhuurders? Privé-investeerders? Eigen huisvesting?

*Tip van Elegast*

*We huren 6 studio's van Sociale Huisvestingsmaatschappij Woonhaven: 4 voor de jongeren, 1 als gemeenschappelijke ruimte, 1 voor onze conciërge.*

*Tip van JoLi*

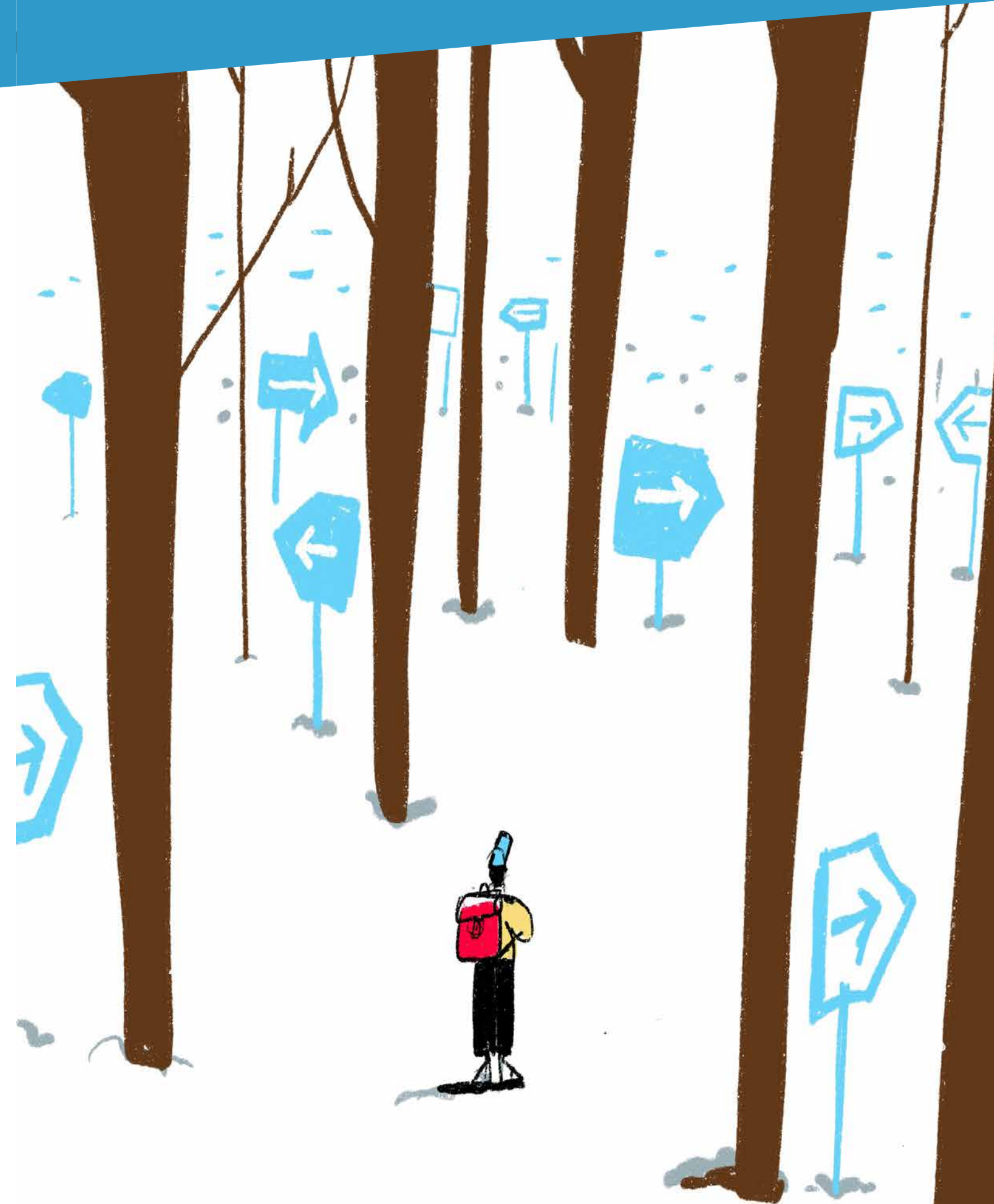
*De oprichters van onze organisatie zijn 2 jaar bezig geweest met partners te zoeken, om het project op papier te kunnen voorstellen. Na 2 jaar voorbereiding dienden ze hun project in. Ze startten de zoektocht naar vrijwilligers. 1 vrijwilliger was warm voor het initiatief en kocht een geschikt pand (een oude krantenwinkel), de vzw huurt het pand nu van hem.*

## 13 Is er voor elke jongere een eigen keukentje/badkamer of is het mogelijk om dit te voorzien?

De meeste jongeren willen het liefst alleen wonen. Sommige begeleiders schatten dit voorzichtig in als 8 op de 10 jongeren.

*Een eigen keukentje op de kamer blijkt toch vele voordelen te hebben. Geen koelkast en diepvries delen met de anderen, en dus ook geen rommel delen.*  
(begeleider)

*Jongeren kiezen ervoor om alleen te gaan wonen maar worden hier geconfronteerd met de complexiteit van anderen hun verhalen. Zo was er deze zomer een meisje waar wel wat agressie was met haar en haar context die mee in huis kwam. Het resultaat was dat de andere jongeren zich terugtrokken in hun kamer.*  
(begeleider)





## 14 Past het woonaanbod bij de doelgroep die jullie voor ogen hebben?

Gemeenschappelijke ruimtes voor jongeren die graag willen samenwonen  
Studio's voor jongeren die nood hebben aan privacy en zelfstandig leven

## 15 Sluit het aantal wooneenheden aan bij het woonconcept en de doelgroep die jullie voor ogen hebben?

Hoe meer units, hoe meer kans op een 'klik' tussen enkele jongeren. Meer bewoners betekent ook meer kans op conflicten. Kamers met gedeelde keuken en badkamer kan beter werken voor een kleinere groep. Met eigen studio's is 6-8 personen vaak wel haalbaar.

### Een conciërge

Dit kan een ervaringsdeskundige zijn, een alleenstaande, een gezin, een student, een ex-bewoner...

## 16 Is het wenselijk om een woonruimte voor een conciërge te voorzien?

#### Tip van Ter Loke

Momenteel hebben we een vrijwilliger die inwoont en een oogje in het zeil houdt maar daarnaast ook erg graag in de KWE zelf woont en initiatief neemt.

#### Tip van Elegast

In het begin maakten de jongeren veel lawaai, vooral 's nachts. We hebben geprobeerd om de jongeren zelf met de burens te laten communiceren maar ze waren te explosief. In de contacten met de buurt is de vrijwilliger al heel handig gebleken. Zij ziet meer dan dat wij zien. Dat helpt om te kijken welke klachten van de burens wel en niet terecht zijn. De contacten met de burens zijn nu wel beter, ze kennen de burens. Sommigen hebben zelfs het gsmnummer van de jongeren, dan sturen ze wel eens een bericht dat ze hun muziek zachter moeten zetten.

## 17 Als jullie kiezen voor een conciërge, is dan duidelijk omschreven welke rol of mandaat deze opneemt in jullie KWE?

Wij vinden soms dat de conciërge wat te dicht op de jongeren zit. Wij denken dikwijls te snel vanuit de jongeren. De conciërge zit soms wat verward tussen de rol van er wonen en opvoeder zijn. Ze voelen zich soms ook gefaald als iets niet gelukt is. (begeleider)

#### Tip van Elegast

Onze conciërge staat de burens te woord, heeft al een paar keer de jongeren gezegd dat ze moeten stiller zijn. Komt tussen de jongeren als de burens hier staan. Zij ziet de jongeren bij het binnen en buiten lopen. Ze heeft al eens een meisje haar haar helpen kleuren. Maar we hebben besloten om haar gsm nr niet aan de jongeren te geven. De jongeren gaan bij haar bellen, niet omgekeerd.



## Privacy in huis

18 Is er de mogelijkheid om, bijvoorbeeld door middel van een muurtje, de slaapplek binnen de kamer of studio af te scheiden van het leefgedeelte?

19 Zijn de binnenmuren voldoende geïsoleerd om geluidsoverlast te voorkomen?

*De muren zijn hier zo dun, echt verschrikkelijk!  
(Johanna, 18 jaar)*

20 Hebben de jongeren een eigen bel? Een eigen brievenbus?

*Het nadeel is wel alle post wordt beneden door iedereen gezien. Bijvoorbeeld een brief van het ziekenhuis gaat dan vragen oproepen. Maar dat wordt opgelost door een eigen brievenbus binnenkort.  
(Dennis, 18 jaar)*

21 Komt de begeleider op een vast moment langs?

*Tip van Oranjehuis*

*Eerst deden we permanentie op een vast uur. Soms zag je niemand. Dan kwamen we afhankelijk van de vraag van de jongeren, probeerden we hier te zijn op het moment dat hier jongeren waren. Maar we zijn teruggekeerd naar een vast moment in de dag. Soms doe je dan de toer en is er niemand. Maar het is voor hen heel duidelijk wanneer je er bent.*

22 Zijn er duidelijke afspraken met de jongeren over het bezoek van de begeleiding (intensiteit, tijdstip, ...)?

*Als ze hier 's avonds zouden zijn, zou ik dat niet zien zitten. Dan zitten we in onze pyjama of shortje boven in de zetel.  
(Lien, 17 jaar)*

*Tip van Steevliet*

*Wij bellen altijd 2x aan de voordeur aan. Dan weten ze 'ah de begeleiding is daar'. Dan komen we binnen met onze sleutel.*

23 Hoe laten jullie de jongeren weten als jullie met een externe persoon langskomen?

24 Is er afgesproken met de jongeren welke acties de begeleider onderneemt als hij een noodgeval bij de jongere vermoedt (vb. bij contacten met de politie of ongerustheid over het welzijn van de jongere)? Of bij vermoeden van druggebruik?

25 Hoe informeren de jongvolwassenen hun medebewoners als ze bezoek ontvangen (vb. iemand die blijft eten of blijft slapen)?

*Normaal mag iemand blijven slapen, dan moet je dat gewoon in de whatsapp groep laten weten. Mijn zus blijft elke 2 weken eens slapen.  
(Johanna, 18 jaar)*





*Je hebt recht op privacy*

## Herstellingen

### 26 Hebben jullie een zicht op potentiële gebreken in het gebouw en hoe jullie met de eigenaar herstellingen zullen regelen?

*Het gebouw heeft al veel kuren getoond, vraagt veel vernieuwing. Veel infrastructurele problemen: de waterleiding was gesprongen, er lekte water via de spotjes door het dak, de riolering was kapot, de chauffage was kapot. Dit had wel een invloed, je kan het hier niet meer gezellig maken. Mankementen opvolgen kost veel tijd. En dat is niet de essentie waarmee we bezig zijn. Het gebouw wordt binnen 2 jaar afgebroken. Dus stelt de eigenaar zich bij elke herstelling de vraag 'willen we daar nog wel geld in steken?'. Sommige mankementen zorgen voor een groot onveiligheidsgevoel, bijvoorbeeld de voordeur die kapot is.  
(begeleider)*

*Wifi moet altijd goed werken. We hebben tegen de begeleiding al vaak gezegd dat de wifi slecht is.  
(Ali, 18 jaar)*

## Interieur en aankleding

### 27 Is er een budget voorzien voor het interieur en de aankleding van het huis in het kader van een positief leefklimaat?

*Tip van JoLi*

*We vinden het belangrijk dat de jongeren zich thuis en waardevol voelen. Géén versleten sofa's of afgesloten keukenkastjes maar een plek zoals bij jou en mij thuis.*

### 28 Hoe betrekken jullie de jongeren bij de aankleding van het huis? Hoe regelmatig evalueren jullie dit?

### 29 Hoe zorgen jullie voor inspraak van de jongeren bij de inrichting van hun eigen kamer/studio?

*Tip van Rock Trust (Schotland)*

*Wij voorzien een budget van ruim € 4 000 waarmee jongeren hun woonst kunnen inrichten. Dan gaan ze standaard naar IKEA. Sommige jongeren zijn het niet gewoon om deze keuzes te maken en bezittingen te hebben. Zij kiezen het eerste het beste bed, kast. Ze vatten ook niet goed dat dit nu hun meubels zijn. En dat ze deze mee kunnen verhuizen, mochten ze vertrekken. De andere groep vindt het kiezen van de eigen meubels net fantastisch. Zo had het uitje naar de IKEA van een meisje 7uur geduurd. Ze was op elk bed gaan liggen. Had elke kast geopend. In het algemeen zorgen de jongeren goed voor hun eigen meubels. Op wat anger management issues na.*

30 Is er ruimte voorzien om vuilniszakken te plaatsen?

31 Is het duidelijk voor welke functies de gemeenschappelijke ruimte gebruikt kan worden?

- Ontmoetingsplek voor de jongeren: tv kijken, gamen, boksbal, .....
- Plaats voor jongeren om hun netwerk te ontvangen
- Activiteiten met de jongeren: samen koken, workshops, ...
- Permanentie door de begeleider

*Bij een pot koffie wordt veel gezegd. Je ziet vrienden binnenkomen.  
(begeleider)*

- Bijeenkomsten/activiteiten met andere (jongeren)organisaties
- Gebruik door initiatieven in de buurt.

32 Als er een buitenruimte is, is het duidelijk hoe deze gebruikt kan worden?

*Onze droom is een stadstuintje te hebben dat we kunnen delen met de burens.  
(begeleider)*

33 Hoe verzorgen jullie het inhuizen van de jongeren?

*Tip van Jeugdhulp Don Bosco*

*Wij voorzien een pakket met lakens. De kasten van hun keukentje vullen we met potten, pannen, borden en bestek.*

## Betrokken burens

34 Wordt de buurt actief betrokken bij het project?

*Tip van Jeugdorp*

*We huren in Willebroek een privéwoning. Het is cruciaal om van in het begin heel duidelijk te zijn. Ook tegen de burens. Bij de start hebben we een opendeurdag georganiseerd. De burens konden er terecht met al hun vragen. We maakten duidelijk dat de begeleiding bereikbaar is per telefoon en e-mail.*

35 Weten de burens wie ze bij vragen moeten contacteren?

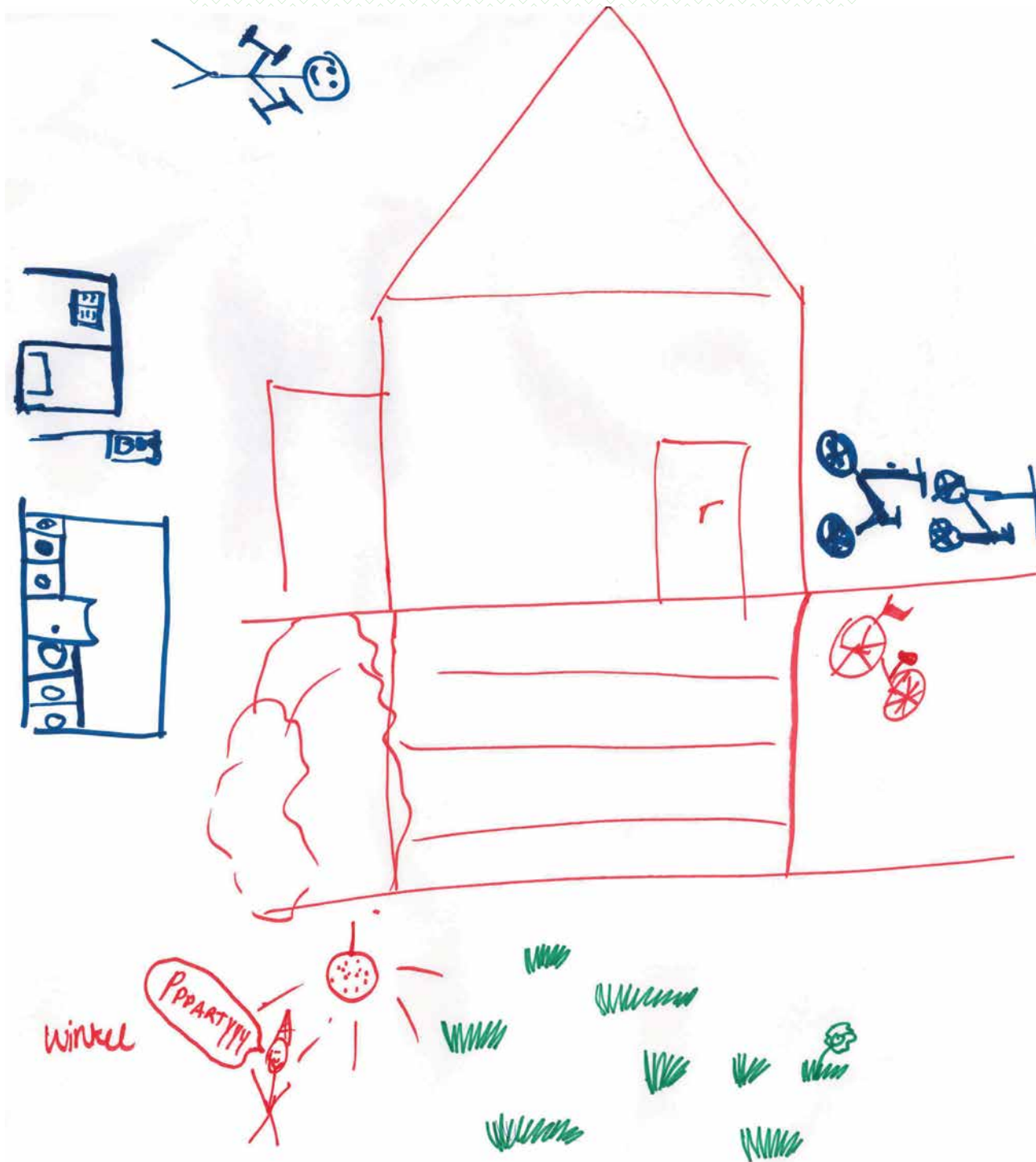
## De ligging

36 Sluit de ligging van de KWE aan bij de noden van de jongeren?

*Vele jongeren wensen de aanwezigheid van een supermarkt, openbaar vervoer, sport, groen, uitgaan, kledingwinkels*

37 Is er samen met de jongeren nagedacht hoe ze verschillende zaken kunnen bereiken (vb. sport, winkels, diensten, ...)?

## De begeleiding



Als KWE is het belangrijk om een veilige omgeving te bieden voor kwetsbare jongeren. Ze moeten de kans krijgen om zichzelf te ontwikkelen tot een zelfstandige volwassene, waarbij ze altijd kunnen terugvallen op steun vanuit thuis. Een goede en volledige begeleiding is noodzakelijk gedurende het traject. Een op eigen benen is ook een vorm van succes niet overbodig.  
Waldo, 18 jaar

Voor de jongeren zijn kernwoorden: bereikbaar, flexibel, passioneel, familiair, een kameraad, iets samen doen, aanklampend zijn maar niet controlerend.

Uiteindelijk komt ge gewoon voor de begeleiding, om geholpen te worden om op eigen benen te staan. Als dat ok is, is alles goed.  
(Yousef, 18 jaar)

### 38 Zijn er afspraken voor een begeleidingskader op maat van de KWE-jongeren?

Een wandeling, op café, tijd om te kletsen, samen sporten,...  
De ideale begeleider gaat de 'extra mile'

1x per week probeerde ze langs te komen. Dat was zalig. Zo menselijk. Dan gingen we naar een cafeeke in de buurt. Bijvoorbeeld als ik een probleem had dan kon ik gewoon ventileren. Het kwam zelf los als er een probleem was. Als ik iets wilde leren (bijvoorbeeld strijken) of bepaalde papieren nodig had (bijvoorbeeld voor het OCMW) dan kwam ik daar zelf mee. Ze was heel menselijk. Als het zonnig was dan gingen we gaan wandelen. Het is geen opvoeder-gebeuren. We staan op dezelfde hoogte en gaan samen de weg bewandelen. Wees familiair, stop met bovenaan te staan. Ge moet uzelf fragiel opstellen. Het moet van 2 kanten komen. Ook de stuk mens. Ge moet passioneel zijn in uw job. Werken op gevoel. En sommigen hebben dat gevoel goed. Anderen hebben muren want ze willen zich professioneel opstellen. Een goeie begeleider staat naast u als een goeie kameraad. Zij heeft info die wij niet hadden maar dat wil niet zeggen dat ze boven mij stond.

(Matti, 22 jaar)



### 39 Hebben jullie nagedacht hoe belangrijke gebeurtenissen gevierd worden?

Een verjaardag, een eerste werkdag, ...

#### De jongere aan het stuur

### 40 Hoe organiseren jullie een vraaggestuurde begeleiding?

Wat mij vooral aanspreekt is 'op maat van de jongere'. Echt op maat. Luisteren wat wil jij? Niet tijd verspillen met geldzaken enzo. Wel op tijd kunnen bijspringen als er problemen zijn. Het is ideaal als je kijkt wat die jongere nodig heeft.

(Yousef, 18 jaar)

Laat het vooral van hen komen. Probeer geen dingen op te leggen, heb veel respect voor de gasten zelf. Geef hun de regie in handen, ondersteun hun in waar ze ondersteund in willen worden. Het is belangrijk dat de gasten zich thuis voelen. Je moet er zijn voor die gasten. Echt wel luisteren naar waar ze mee bezig zijn. Hun klachten serieus nemen. Als er iets kapot is, zorgen dat het in orde komt.  
(begeleider)

### 41 Is er overwogen om ook op vlak van budget vraaggestuurd te werken?

Dit kan bijvoorbeeld door te werken met domiciliëring voor de huur of deze af te houden van het inkomen. Tegen de muur lopen is ook leerrijk. En zorgt soms voor een duidelijke hulpvraag.  
(begeleider)

Tip van Limor (Nederland)

In ons Housing First for Youth project zorgen we voor een automatische betaling van de huur vanuit het inkomen. Er komt bij het zelfstandig wonen zoveel op een jongere af en deze heeft vrijwel nog geen enkele ervaring of vaardigheden met het runnen van een huishouden. We zijn erop uitgekomen dat het belangrijk is om de betaling van de huur veilig te stellen. Nog steeds is budgetondersteuning, budgetbeheer, bewindvoering optioneel.

### 42 Zijn er afspraken met het OCMW om de financiële opvolging te doen mocht dit de begeleidingsrelatie onder druk zetten?

### 43 Zijn er alternatieven beschikbaar voor jongeren die op het einde van de maand geen geld meer hebben?

Tip van Den Engel

Heeft iemand geen geld meer, dan kan hij bij ons beroep doen op een noodpakket. Hierin zit bijvoorbeeld een blik soep, een diepvriesbrood, een pot choco of confituur, ingrediënten voor een maaltijd. De eerste keer is dit noodpakket gratis, de tweede keer aan halve prijs, de derde keer betaalt de jongere volle pot.

Tip van Huize Sint-Vincentius

Wij gaan samen met de jongeren naar de voedselbedeling van Team Hope. In eerste instantie schreven we ons in als groot gezin van 6 personen. De afspraak was dat er wel minstens 1 jongere zou meegaan. Bij thuiskomst verdeelden we dan samen met de jongeren 'de buit' onder elkaar.

Omdat we merkten dat altijd dezelfde jongeren meegaan, besloten we samen met Team Hope om de kaarten kleiner te maken (voor 2 x 3 personen). Het is nu de afspraak dat we enkel meebrengen voor die jongeren die ook effectief meegaan of die uitzonderlijk door hun werk/opleiding er niet bij kunnen zijn. We zijn nu aan het bekijken of het ook mogelijk is om een kaart te bekomen op naam zodat de jongere dit ook al ineens heeft bij uitstroom. De moeilijkheid hier ligt er echter in dat wanneer zij geen leefloon ontvangen van het OCMW, zij geen aanspraak kunnen maken op een voedselpakket. Hier zijn we nog zoekende in.

#### Begeleider stuurt mee

Ze zouden ook meer met het handelingsplan moeten werken. Nu vragen ze wel hoe het gaat maar als ik niks aanbreng dan gebeurt er niks.

(Emilie, 17 jaar)

### 44 Hoe schenken jullie in de begeleiding aandacht aan de diverse levensdomeinen?

### 45 Hoe gaan jullie in de begeleiding aan de slag met de psychosociale noden van de jongere?

Bijvoorbeeld littekens uit het verleden, herstellen van contact met familie/vrienden, opbouwen nieuw netwerk, ...

### 46 Gebruiken jullie een methodiek om in een begeleiding het overzicht te bewaken en ook om een langetermijnperspectief in de begeleiding binnen te brengen?

Voorbeelden zijn de Kr8-meter, Outcomes Star, Visioplan

Tip van Jeugdhulp Don Bosco

Wij zijn heel tevreden over de Kr8!-meter. Het is heel gemakkelijk om hiermee een gesprek op te bouwen. Het boekje ligt op tafel, dit maakt het gesprek makkelijker. Het is een gemakkelijke manier om een gesprek te starten, geeft houvast, een richting om over de dingen te babbelen. Zo was een jongere al 4 jaar bij mij in begeleiding. Het was niet gemakkelijk om over gevoelens te praten. Met onze 1e keer Kr8 zijn we 4u bezig geweest. Hij wou niet stoppen, nog een domein, en nog een domein! Daar is veel naar boven gekomen waar we mee aan de slag zijn gegaan.

**WOMEN**

Heb je zin om zelfstandig te wonen? Voor de inrichting van je kamer of huis heb je spullen nodig en bij het runnen van je eigen huishouden komt veel kijken. Koken, schoonmaken en klussen, maar bijvoorbeeld ook je eigen was doen.

**KRB-METER**  
Hoe zelfstandig ben jij?  
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10  
Niet zelfstandig Zelfstandig  
Neem je antwoord over op de KRB-meter op pagina 29.

**CHECK IT OUT!**  
Wat betaal je gemiddeld per maand voor een kamer van 16m<sup>2</sup>, inclusief gas, water en licht?  
 € 250  € 350  € 500  
Hoeveel kost gezond eten per dag?  
 € 3  € 5  € 8  
Wat is de gemiddelde leeftijd waarop jongeren het huis uit gaan?  
 17 jaar  19 jaar  21 jaar

**RICHT JE EIGEN KAMER IN!**  
Het is lekker om een eigen plek te hebben. Voor de inrichting van je kamer of huis heb je straks spullen nodig. Wat heb jij nog nodig en hoe kom je eraan?

**IK ZOU GRAAG...**  
Hieronder staan doelen waar je in de begeleiding aan kunt werken. Kruis 3 doelen aan waar je mee wilt beginnen. Maar meer mag ook. Wil je ergens anders aan werken? Voeg jouw doel dan toe!

**VRAGEN**  
Hoe vaak maak jij je kamer schoon?  
.....  
.....  
.....  
Stel dat je kan gaan samenwonen met een bekende Nederlander. Met wie wil je dan graag samenwonen en waarom?  
.....  
.....  
.....

**WAT VIND JIJ BELANGRIJK?**  
Kruis 5 waarden aan die jij voor je eigen kamer of woning het belangrijkst vindt. Mis je iets? Zet dat op de stippellijn.  
Opnieuw beginnen  
Verbondenheid Rust Comfort Orde  
Gezelligheid Bescherming Thuis  
Plezier Uitdaging Controle Overvloed  
Warmte Vrijheid Zelfstandigheid  
Respect Gemak  
Onafhankelijkheid Veiligheid Liefde  
Bereikbaarheid Verantwoordelijkheid

Antwoorden: 1: € 350, 2: € 5, 3: 21 jaar

15

47 Hebben jullie een alternatieve methodiek beschikbaar voor jongeren die de taal niet machtig zijn of voor jongeren met een verstandelijke beperking?

Bijvoorbeeld doelkaarten

48 Gebruiken jullie methodieken die de jongeren helpen om een zicht te krijgen op hun talenten?

Tip van JoLi

We werken samen met een firma Assist People ([www.assistpeople.nl](http://www.assistpeople.nl)). Zij hebben loopbaancoaches die de TMA TalentenScan doen. Na een kennismakingsgesprek met de loopbaancoach vult de jongere opdrachten met vragenlijsten in op de computer. Dan overloopt de loopbaancoach de resultaten met de jongere. Normaal kost een individueel traject € 500. Voor Credohuis (en dus JoLi), als investering in een goed doel, komt de kostprijs op € 175 per jongvolwassene. Het is een heel positieve manier van werken. Zeker voor jongeren die vaak al lang geen positieve feedback meer gekregen hebben. Het kan jongvolwassenen echt een boost geven. Zo zien ze weer kansen en realistische dromen. Ze leren welke talenten hen op weg helpen en welke talenten wel eens in de weg durven staan. Kennis die niet enkel helpt in de begeleiding maar ook in de beroepskeuze.

49 Hoe voorzien jullie relationele continuïteit in het kader van nazorg?

50 Is er een samenwerking met CLB/scholen/hoger onderwijs om de begeleiding van de jongeren af te stemmen?

**Aanwezigheid en permanentie**

51 Hoe voorzien jullie de (liefst 24/7) bereikbaarheid?

Is dit door de begeleiding? Vanuit de moedervoorziening? Door een verwante dienst?

Als je in het weekend geld nodig hebt, dan kan je niemand bereiken. Ik wou eens naar de dokter van wacht met de baby in het weekend maar had geen geld. De begeleiding zou 24/7 bereikbaar moeten zijn. (Tine, 20 jaar)



In deze illustratie toont een jongere wat KWE voor hem betekent.

De aanwezigheid van de KWE-begeleiders betekent veel voor hem. Omringd worden door anderen doet hem goed. Hij leeft vooral 's nachts. De symbolen in de lucht staan voor waar hij zich geholpen voelt. Zijn studio is een beetje als een licht in de duisternis en duidelijke plaats binnen een grote stad.

## 52 Hoe voorzien jullie een fysieke aanwezigheid van de begeleiding in huis die is afgestemd op de noden van de jongeren?

*Het gewoon aanwezig zijn van de begeleiding blijkt nog maar eens zo belangrijk te zijn. Jongeren hebben sterke nood aan een luisterend oor.*  
(begeleider)

*Het is leuk als de begeleiding er gewoon komt bij zitten. Gewoon een moment om te blij-ven kletsen. Dat ze daar flexibel in zijn. Dat ze gewoon geïnteresseerd zijn hoe het met iedereen gaat.*  
(Matti, 22 jaar)

*Ik vind het niet nodig dat ze er elke dag zijn. Anders krijg je terug het gevoel van een leefgroep werking. Er is altijd wel iemand bereikbaar.*  
(Tania, 19 jaar)

## Privacy in de begeleiding

### 53 Hoe gaan jullie binnen het team om met vertrouwelijke informatie van de jongeren?

*Als ik tegen jou of begeleiding iets vertel over persoonlijke dingen dan wil ik niet dat je dat doorvertelt aan een collega. Bijvoorbeeld als ik mij niet goed voel ofzo. En dat gebeurt. Iemand kunnen vertrouwen is belangrijk.*  
(Mo, 18 jaar)

*Tip van Jeugdhulp Don Bosco*

*We vragen altijd of het ok is dat we een email sturen naar een andere dienst. We laten hen de inhoud lezen en zetten hen in cc.*

### 54 Is het voor de jongeren duidelijk hoe en welke info wordt gedeeld tussen de begeleiders onderling en met andere diensten?

*Tip Jeugdhulp Don Bosco*

*Het moet voor de jongeren duidelijk zijn hoe we met informatie omgaan en met wie deze wel of niet delen. We bevragen de jongeren rond basisveiligheid en fysieke veiligheid om te weten te komen wat zij nodig hebben om zich veilig te voelen.*

### 55 Kan een jongere zelf zijn begeleider (mee) kiezen? Of van begeleider veranderen als ze dit wensen?

*Met 1 begeleidster kan ik goed babbelen maar zij is niet mijn begeleider. Ge moet maar overeenkomen met uw begeleider. Vorige keer had ik met een andere begeleider gebabbeld. En dan kwam mijn begeleidster naar mij 'waarom vertelt ge dat nu aan haar? Dat moet ge wel met mij bespreken he.'*  
(Johanna, 18 jaar)



Telkens wanneer ik goed gezind ben



Vragen ze me of ik aan de drugs zit



Daar word ik pas depressief van...

### 56 Vanuit welke visie/methodiek ondersteunen jullie jongeren bij het aanklaarten van kleine ergernissen?

*Ik heb er veel geleerd. Ik ben nooit kwaad op iemand, heb nooit ruzie, heb veel geduld. Maar met 1 persoon lukte het gewoon niet, we waren gewoon elkaars tegenpolen. Als ik goeimorgen zij, dan blafte zij mij af. Maar het was goed voor mij dat het botste, ik heb er veel uit geleerd, leren mijn grenzen aangeven. Uit een supergroep leer je niet altijd het meeste.*

*(Matti, 22 jaar)*

*Ik woon hier nu bijna 1 jaar en heb al veel geleerd. Vooral leren budgetteren. Ik heb veel huisgenoten waarvan je van kan leren. Ik heb ook leren koken, in het begin dat ik hier woonde at ik vooral vettig. We leren dingen van mekaar.... Als er een akkefietje is dan kunnen we dat gelijk volwassenen uitpraten. Vb. ik had bezoek en die had iets van een huisgenoot van mij opgegeten. Daar was dan een beetje ruzie door. Ik heb dan besloten om haar alles terug te betalen. We hebben dat kunnen oplossen als volwassenen.*

*(Ilias, 19 jaar)*

#### Tip van Oranjehuis

*We gebruiken de methodiek van Herstelvisie bij conflict. We laten geen dingen liggen. We kijken wat is jouw aandeel en jouw engagement om het anders te doen? Hoe zou jij het graag anders zien? Dan moeten wij niet in sanctioneren gaan. Wat is voor mij voldoende compensatie om dit te compenseren? Het werkt ook veel beter. Jongeren hebben inspraak, voelen zich gehoord. Alles wat iets buiten het wij-zij verhaal kan houden past goed in onze werking. Zo kunnen we meer naast hen staan.*



Het was Jan die ook in bad wou!

## De poets

- 57 Gebeurt de organisatie van de poets van de gemeenschappelijke ruimtes in samenspraak met de jongeren? Evalueren jullie dit regelmatig samen met de jongeren?

Tip van Jeugdhulp Don Bosco

Dinsdag komt de poetsdame. De gasten zijn zelf verantwoordelijk voor de gezamenlijke ruimte en badkamers. Als een bewoner weggaat is het wel handig om een poetsdame te hebben.

Tip van Elegast

1x per maand is het poetsmoment. Dan poetst elk zijn eigen studio terwijl de begeleiding rondloopt om te helpen. Dat vinden ze ok, dan weten ze dat de begeleider er is en dat hun studio dan ook weer proper is. De controle vinden ze zelf goed, de begeleiding komt hen in gang zetten. Dan gaan we ook naar de wasserette, naar de glasbak, naar de winkel.

- 58 Zijn er jongeren die bij het poetsen van eigen kamer/studio extra ondersteuning wensen?

Tip van Elegast

Bij 1 meisje komt Familiehulp poetsen. 1x samen opruimen met de begeleiding was voor haar niet voldoende. Familiehulp poetst elke maandag van 10u30 tot 12u30 samen met haar. Ze gaan ook mee naar de winkel, naar de wasserette. Werkt heel goed voor dat meisje. Het kost haar 3,29 euro per uur.

En toen kwam de begeleider kijken mijn kamer was gepoetst ...



## Activiteiten

2x per maand kuisen we samen, 2x per maand doen we een activiteit. Soms is dat binnen en doen we bijvoorbeeld een gezelschapsspel. Andere keren doen we een activiteit buiten zoals gaan bowlen, zwemmen of poolen. Daar zou meer in geïnvesteerd mogen worden. Want ge woont met die mensen samen. Binnen kropt ge dingen op. Tijdens een activiteit kan je iedereen eens op een andere manier zien dan hier in huis. (Johanna, 18 jaar)

### 59 Hoe zorgen jullie ervoor dat de activiteiten aansluiten bij de wensen en verwachtingen van de huidige groep bewoners?

Inhoud, timing, duur, kostprijs, verplicht of niet ...

*Ik ben tamelijk lui, ook om te koken. Ik vind het goed dat het initiatief van hen (de begeleiding) komt. Zo samen koken is vaak ook goedkoper.*  
(Alyssa, 20 jaar)

*Misschien moet er keuze bij zijn, ze moeten er een beetje losser bij zijn. Niet van het is verplicht en als ge niet komt gooien we u buiten. Zolang ik mijn eigen leven heb is dat ok. Ik wil gewoon dat instellingsgevoel niet hebben. Zo samen koken is ok als de sfeer ook aangenaam is. Als je weet 'het duurt niet te lang en het is ok', dan heb je al meer zin om te komen.*  
(Tania, 19 jaar)

### 60 Gaan jullie na of er jongeren betrokken willen worden bij het uitwerken van de activiteiten?

Mogelijkheden zijn helpen bij de organisatie van de activiteit, een poster maken voor de activiteit, een taak opnemen bij de activiteit zelf, ...

### 61 Hebben jullie extra aandacht voor het organiseren van activiteiten als er een nieuwe bewoner is?

*Soms mocht het iets meer of vroeger zijn. Zo aten we bijvoorbeeld samen spaghetti als er een nieuwe was. Maar tegen dat we die afspraak hadden voor wanneer waren we al een maand verder. Zeker in het begin van een periode mag dat sneller zodat ze het erna zelf kunnen doen.*  
(Matti, 22 jaar)

### 62 Denken jullie ook aan gemakkelijke en goedkope activiteiten?

Samen koken, een film kijken, een voetbalmatch, een spelletjes avond, ...



Tip van Minor-Ndako

Sport is altijd een goede manier. We proberen ze individueel te activeren, maar ook in groep doen we soms mee aan een voetbaltornooi of reserveren we een cricketpleintje. Zo vond een jongere samen met zijn begeleider en huisgenoten al snel enkele hobby's waar hij zich volledig in kan smijten: boksen en fitness. Zijn lievelingssport is cricket, dus als we een pleintje reserveren is hij er altijd bij!

Tip van Oranjehuis

We proberen ook 1x per maand de auto te voorzien. Dan kunnen de jongeren mee naar de winkel, om zo zware dingen te kopen die ze minder gemakkelijk met de fiets kunnen meenemen. De laatste keer gingen zo vier jongeren mee naar de winkel. Dan gaan we bijvoorbeeld samen naar de Action.

### 63 Zijn de activiteiten zo opgezet dat het ook een kans is voor begeleiding en jongeren om elkaar te leren kennen?

Ge zou 1x per maand iets met de groep kunnen doen. Om de zorgen wat aan de kant te zetten en te genieten. En zo ook eens iets samendoen met de begeleiding.  
(Ilina, 24 jaar)

### 64 Hebben de jongeren de mogelijkheid om hun eigen netwerk eens uit te nodigen op een activiteit?

Een activiteit, een feestje, een workshop...

Soms lukt het wel. Een jongere zijn mama komt hier af en toe mee koken.  
(begeleider)

Tip van Tonuso

We nodigen de vrijwilligers en buddy's ook uit op de feestjes, de nieuwjaarsreceptie. Op deze feestjes mogen de jongeren ook hun context uitnodigen. Dat werkt wel.

### 65 Gebruiken jullie een systeem om jongeren te motiveren om deel te nemen aan een activiteit?

Tip van Stappen

We organiseren regelmatig een CBAW-Café waar ook de KWE-jongeren op kunnen aansluiten. Als de jongeren komen krijgen ze 10 jetons. Brengen ze een dessertje mee of nemen ze een engagement op tijdens het evenement (vb. koken) dan krijgen ze extra jetons. Brengen ze een andere jongere (in CBAW) mee, dan krijgen ze eveneens extra jetons. Hiermee kunnen ze producten aankopen in ons 'winkelkje'. Hier verkopen we non-food producten van Goods to Give: verzorgingsproducten, rugzakken, kookpotten, etc. Het aantal nodige jetons is aangeduid met een kleurcode.

### 66 Hebben jullie een zicht op (deel)werkingen of organisaties in de buurt die interesse hebben om samen een activiteit te organiseren?

Denk hierbij ook aan jeugdwerk, buurtwerkingen, ...

### 67 Hebben jullie stagiaires/vrijwilligers die kunnen helpen om activiteiten mee te organiseren?

## De bewonersvergadering

### 68 Hoe zorgen jullie voor een interessante bewonersvergadering zodat de jongeren het nuttig vinden om aanwezig te zijn?

### 69 Hoe zorgen jullie voor gezelligheid tijdens een bewonersvergadering?

### 70 Evalueren jullie de frequentie, vorm en inhoud van de bewonersvergadering regelmatig met de jongeren?

Als het aan ons lag zouden we geen bewonersvergadering doen, maar dan zou er ook niks besproken worden. Er zijn altijd overal en nergens wel conflicten. Soms is er niks om te bespreken. Als het minstens 2x per maand verplicht is, is het goed. Er is niet elke week iets nieuws om te bespreken.  
(Tania, 19 jaar)

### 71 Hoe zorgen jullie ervoor dat een bewonersvergadering zoveel mogelijk 2-richtingsverkeer is?

### 72 Gebruiken jullie een methodiek om de jongeren te betrekken bij de bewonersvergadering?

Tip van Oranjehuis

Wij gebruiken de methodiek van de proactieve cirkel. Dit is een vaste structuur waarbij iedereen het woord krijgt. We starten met een opener om het ijs te breken en om dingen van elkaar te weten te komen. Dit is een goede start om dan minder gemakkelijke thema's te bespreken en creëert een veilig klimaat. Iedereen mag zijn zeg doen. Het helpt bijvoorbeeld ook jongeren die verlegen zijn. Al iets moeten zeggen bij de openersvraag, moedigt aan om verder in het gesprek nog iets te zeggen. Thema's voor het midden-deel zijn het leven in huis, activiteiten, .... De afsluiter is opnieuw een vraag die door iedereen beantwoord wordt.

### 73 Hoe zorgen jullie voor een goede opvolging en terugkoppeling van de thema's die de jongeren tijdens een bewonersvergadering aankaarten?

## Samenstelling team

- 74 Als het team is samengesteld uit begeleiders uit verschillende organisaties, zijn er op voorhand afspraken over de praktische werking?
- 75 Is het haalbaar/wenselijk dat een apart team van begeleiders het groepsgebeuren invult?

### Tip van Oranjehuis

We zetten aparte begeleiders in die het groepsgebeuren op zich nemen. De individuele begeleiding wordt gedaan door CBAW-begeleiders. Zij kunnen de jongeren dan bij hun CBAW na KWE verder opvolgen. Dit zorgt voor continuïteit.

Er zijn ook 4 begeleiders die instaan voor het groepsgebeuren. Dit is een aangename positie. Zo zijn er 4 extra personen in de jongere zijn leven. Hier kunnen we een andere houding naar de jongeren aannemen, meer spontaan babbelen, hen gewoon laten ventileren over hun dag. Groepsbegeleiders doen permanentie, organiseren de bewonersvergadering, het samen eten op maandag, ze volgen de vrijwilligerswerking op, de infrastructuur, werken de activiteiten uit.

- 76 Is het haalbaar/wenselijk dat een conciërge of een andere organisatie de praktische dagelijkse ondersteuning opneemt?

### Tip van Binnenstad

Bij Den Indruk is een woonassistent aanwezig, zowel voor de 4 KWE-jongeren als voor ..... De woonassistent biedt de jongeren praktische woonondersteuning. Helpt met de was, geeft info en advies over kleinere praktische zaken, kooktips, volgt de netheid van de studio op. Iemand die iedere dag aanwezig is en hulp kan bieden, biedt een zekere vorm van veiligheid en zekerheid in de tussenstap naar het effectieve zelfstandig wonen. Zo kan de begeleider meer tijd besteden aan andere aspecten (psychosociale, netwerk, ...).



### 77 Hoe organiseren jullie een efficiënte teamvergadering?

Agenda, timing, voorzitter, opvolging, verslag, ...

### 78 Vinden jullie het noodzakelijk om bij elke teamvergadering alle jongeren te overlopen?

Need to know versus nice to know?

### 79 Wordt de teamvergadering (verloop, inhoud, timing, ...) regelmatig geëvalueerd?

### 80 Organiseren jullie op regelmatige basis een intervisie om een casus in de diepte te bespreken?

#### Tip van Jeugdorp

We doen aan intervisie 'Reflecting team'. Dit is een specifieke methode beschreven door Michael White die kan gebruikt worden om een gezin, een cliënt of collega te helpen door feedback toe te voegen aan zijn kijk op de situatie. De opzet is een teamlid die wordt geïnterviewd. De andere team leden observeren en geven achteraf hun mening.

We ervaren dat deze methodiek vaak een bredere kijk geeft dan een casus bespreken via een andere methodiek. Verschillende personen nemen deel om niet vanuit een hulpverlenersbril te kijken naar de casus, maar het verhaal laten binnenkomen en er als persoon op te reageren. De focus ligt op het gevoel/de last/de blokkade die er bij de hulpverlener zit of op het mogelijke gevoel dat er bij cliënten zit in deze situatie, zonder te zoeken naar oplossingen (of er wordt toch niet vanuit die insteek begonnen). Het afgelopen jaar namen ook ervaringsdeskundigen deel aan onze Reflecting Team (volwassenen die ooit de hulpverlening hebben ervaren als kind, als jongere, of als ouder). Zij brachten een extra waardevolle bijdrage, en doorprikten soms onze aannames als hulpverlener grondig. We plaatsen hiervoor vaak collega's uit verschillende teams bij elkaar, zodat er zo weinig mogelijk kennis is van de besproken casus, en mensen zo vrij mogelijk kunnen denken.

### 81 Weten de jongeren wat jullie verwachten rond dagbesteding?

### 82 Hoe gaan jullie na wat de jongere nodig heeft om zich veilig te voelen bij zijn dagbesteding (bv. werkomgeving, schoolse omgeving)?

### 83 Is er in jullie organisatie de mogelijkheid tot (vrijwilligers)werk voor de jongeren?

### 84 Hebben jullie concrete samenwerkingsafspraken met organisaties in de buurt waar jongeren (vrijwilligers)werk kunnen doen?

Momenteel werk ik 2 dagen per week als vrijwilliger bij de technische dienst van een vzw. Het doel is vooral om mijn werkervaring te vergroten.

(Ilias, 19 jaar)

#### Tip van VOT

We hebben regelmatig een overleg met CLB/scholen om de begeleiding af te stemmen. Met de lokale school is er een samenwerking waarbij jongeren van de KWE kinderen begeleiden in het voorleesklasje. Er gaan gemiddeld 2 jongeren naar school om kinderen te helpen bij het lezen.

#### Tip van Stappen

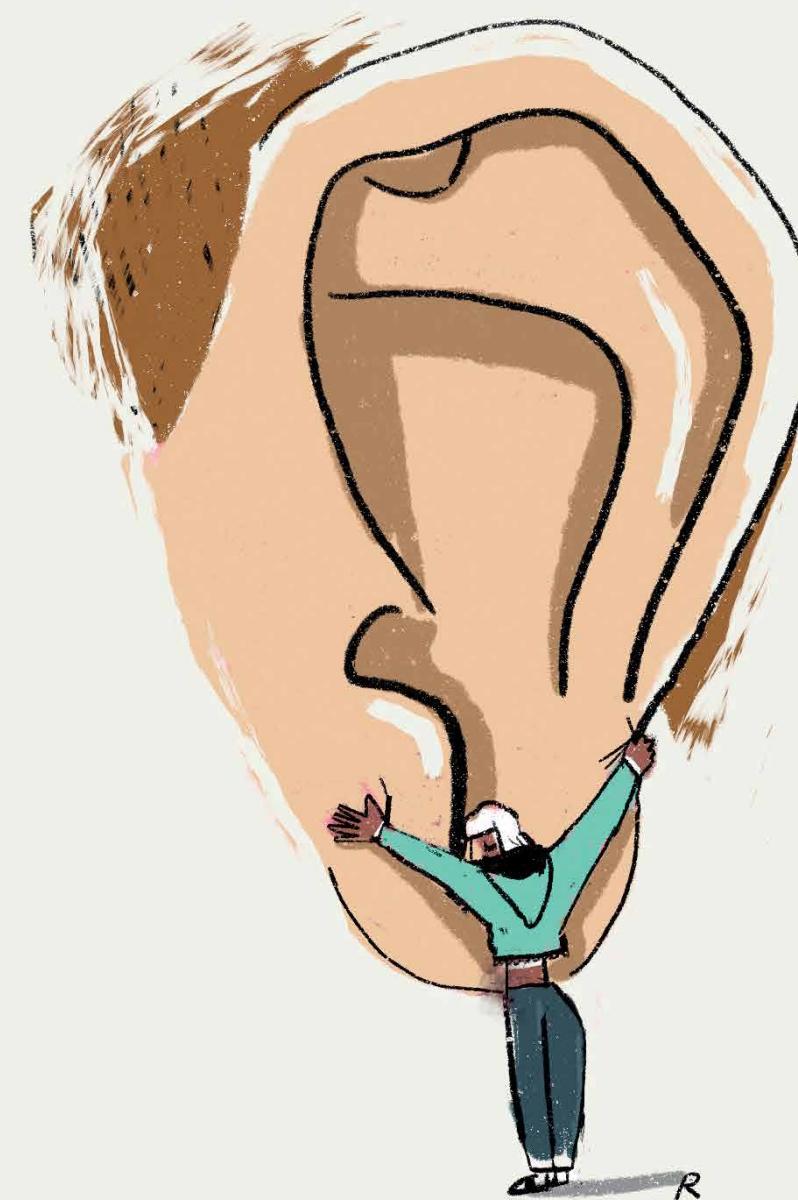
Om jongeren de kans te geven om een positieve werkervaring op te doen, werken we sinds kort samen met Kazematten. Enerzijds binnen het pand zelf waar begin september een jeugdtheater zijn deuren opent. Jongeren zullen samen met een begeleider de bar runnen tijdens voorstellingen, de kinderen ontvangen tijdens repetities, ouders ontvangen die hun kinderen komen ophalen en daarbij koffie en eventueel een versnapering aanbieden. Daarnaast is er ook een samenwerking met handelaars uit de buurt waar de jongeren vrijwilligerswerk kunnen doen. De jongeren krijgen de gelegenheid om van verschillende dingen te proeven. Bijvoorbeeld meehelpen in een klerenwinkel of in een voedingszaak.



85 Als jongeren in jullie organisatie vrijwilligerswerk doen, hoe voorzien jullie een vergoeding?

*Tip van Stappen*

*Wij voorzien een vrijwilligersvergoeding voor de aanwezige jongeren. Voorlopig gaat dit project twee dagen per week door. Jongeren kunnen 30 euro per dag verdienen met een maximum van 240 euro per maand. Dit omdat de meeste van de jongeren een leefloon hebben via OCMW en maximum 240 euro per maand mogen bijverdienen zonder dat hun leefloon in gedrang komt.*



## Bestaande sociaal netwerk

### 86 Hoe betrekken jullie het bestaande netwerk in de begeleiding?

Het netwerk kan een belangrijke rol spelen bij de start en doorheen de begeleiding. Het apart wonen en de fysieke afstand tot familie/vrienden kan relaties verbeteren.  
(begeleider)

### 87 Hoe gaan jullie na of een jongere meer contact wil met zijn/haar bestaande netwerk en welke rol de begeleider hierin kan spelen?

Aan mijn sociale contacten moet ik nog een beetje werken. Ik heb een slechte band met mijn moeder, ik moet leren hoe ik daarmee om moet gaan, ook met mijn verlatingsangst. Met mijn moeder wil ik meer, vooral beter contact. Geen idee hoe dat moet.  
(Emilie, 17 jaar)

### 88 Kan de begeleiding bij vragen omtrent het ondersteunen van contacten met het sociaal netwerk terecht bij een professional (vb. een organisatie of een familie- of relatie-expert)?

Tip van LIA

Door het feit dat de woonsituatie verandert, krijgen jongeren en ouders beide meer ademruimte. De afstand zorgt ervoor dat de jongere en zijn familie tot rust kunnen komen. Met de begeleiding kan hij tot reflectie komen over de verstoorde relatie en kan hij iets ondernemen om de relatie te verbeteren. Onze begeleiders krijgen supervisie van een ervaren partner- en familietherapeute en hebben hierin al goede resultaten geboekt.

### 89 Hebben jullie een zicht op organisaties die een aanbod hebben om de band tussen jongere en familieleden te versterken (en/of herstellen)?

Tip van Amon

Enkele jongeren brachten we in contact met Forta Kuné. Zij organiseren weekend, dag- en avondactiviteiten voor ouder en kind om de band tussen beiden te versterken.

## Ontmoeting met peers

### 90 Is er mogelijkheid tot ontmoeting met jongeren die uit een gelijkaardige situatie komen?

Dat geeft moed. Dan ziet ge gelijke jongeren die er toch uit zijn geraakt.  
(Johanna, 18 jaar)

Ik denk op zich om mentaal sterk te blijven zou ik het wel leuker vinden om in contact te zijn. Ook eens samen een gesprek te voeren 'hoe pakt gij dat aan?'. De begeleiding heeft een gewoon leven, zij weten zelf niet hoe moeilijk het kan zijn. Voor ons is dat niet gewoon zo. Bijvoorbeeld een bus nemen is niet 'gewoon' 2,5 euro, dat is ons budget dat naar beneden gaat. Het leven van de anderen is quasi gelijk, zij hebben meer dezelfde vragen.  
(Ilina, 24 jaar)

Tip van LIA

Het afgelopen jaar hebben wij een BBQ georganiseerd voor onze jongeren en de ex-bewoners van De Klink. Ex-bewoners zijn rolmodellen omdat zij al succesvol zelfstandig wonen en ook gebotst hebben met regels.

### 91 Organiseren jullie eenmalige bijeenkomsten of meer langdurige contacten met peers?

Bijvoorbeeld met Cachet, hogeschoolstudenten....

Tip van Tonuso

Wij werken samen met 2 buddy's van de Odisee Hogeschool. 1 is gezelschap voor de groep, 1 doet vooral 1 op 1 contacten. Daar hebben we als begeleider veel aan. Die jongeren zijn ook dezelfde leeftijdscategorie, dat lukt wel. We zetten ook stagiairs in.

## Sport/vrijetijd

Mijn vriendschappen zijn spontaan, niet zo georganiseerd. Dat moet spontaan.  
(Stefanie, 17 jaar)

### 92 Hebben jullie samenwerkingsverbanden opgezet om de jongeren betaalbare ontspanningsactiviteiten te kunnen bieden?

Denk hierbij aan jeugdwerk, sport, cultuur,...

Ze zeggen dan 'ge kunt naar die sportdingen'. Maar ik had daar gewoon geen geld voor. Ik moest sparen voor mijn huurwaarborg. Dus dat was wikken en weken en zien.  
(Ilina, 24 jaar)

### 93 Weten jullie wat vrijetijdsorganisaties nodig hebben zodat hun aanbod ook voor de KWE-jongeren aantrekkelijk en haalbaar is?

Ze hebben mij geholpen om naar buiten te gaan, om dingen te doen. Sociale dingen te doen. Ze hebben mij naar de kickboks gebracht zodat ik kan sporten.  
(Sarah, 20 jaar)

## Een vrijwilligerswerking

### 94 Hoe stemmen jullie de interesses van de vrijwilligers af op de noden van jullie werking?

Wil iemand graag af en toe eens meekoken? Activiteiten opzetten en begeleiden met de jongeren? Zijn ze liever een extra steun voor het team? Of willen ze aan de slag in het huis of de tuin?

Tip van VOT

Bij de opstart hadden we dan het doel om tijdens de eerste periode van de begeleiding een vrijwilliger/ buddy te koppelen aan elke jongere binnen de KWE. We merkten echter op dat dit niet zo gemakkelijk verliep. Weinig vrijwilligers stonden te springen om meteen als buddy individueel aan de slag te gaan met een jongere. Ook onze jongeren waren moeilijk te motiveren om onmiddellijk een vertrouwensband op te bouwen met een buddy. We hebben dan een bredere oproep gedaan naar vrijwilligers met als resultaat dat we er enkelen konden inschakelen voor een gezamenlijk kookmoment, sportactiviteit, huiswerkbegeleiding of het verrichten van enkele klusjes. Bij sommige jongeren was er een "klik" met deze vrijwilligers, groeide het vertrouwen en konden deze vrijwilligers na verloop van tijd ingezet worden als buddy voor één jongere

### 95 Hoe zorgen jullie voor realistische verwachtingen bij de vrijwilligers?

Wat kunnen ze verwachten? Bijvoorbeeld het aantal jongeren en hun enthousiasme bij de organisatie van een activiteit.

### 96 Hoe voorzien jullie ondersteuning voor de vrijwilligers?

### 97 Hoe voorzien jullie vorming voor de vrijwilligers?

### 98 Voorzien jullie de mogelijkheid voor vrijwilligers om elkaar te ontmoeten?

### 99 Hoe kan de begeleiding stimuleren dat een klik tussen een vrijwilliger en een jongere verder wordt gezet in een buddycontact?

### 100 Is er voor jongeren die nood hebben aan gezelschap voor een bepaalde activiteit (vb. naar de fitness gaan of een museum bezoeken) een samenwerking met een organisatie vanuit BurgersAanZet?

## Buren

### 101 Worden de buren bij de start en op regelmatige basis betrokken bij het KWE-project?

Tip van JoLi

We doen af en toe eens een open deur. Eigenlijk lukt dit wel. De buren komen hier soms zelf ook wel eens aankloppen. Zo was er eens een vrouw die kwam vragen of ze hier schoonmaakproducten kon lenen. Of een man die de hulp kwam vragen van enkele jongeren om meubels te helpen verhuizen. Je merkt wel dat het groeit hier in de buurt.

### 102 Worden jongeren gemotiveerd om deel te nemen aan activiteiten met de buurt? Wordt de buurt uitgenodigd op activiteiten van de jongeren?

### 103 Zijn er binnen- of buitenruimtes die gedeeld kunnen worden met de buurt?

Tip van Huize Sint-Vincentius

We stellen onze polyvalente zaal op het gelijkvloers ter beschikking voor vergaderingen van het Buurtcomité. Dit nauw contact betekent niet enkel een inzet van de buurt voor de KWE-jongeren maar ook omgekeerd. Zo hielpen de KWE-jongeren bij het plaatsen van kerstbomen in de buurt.

### 104 Worden de jongeren betrokken bij de organisatie van evenementen in de buurt?



## Samenwerkingen



maximum 50 decibel per kamer

- 105 Is er een organisatie met wie jullie duo-begeleidingen kunnen aanbieden (in het kader van warme overdracht/relatieve continuïteit)?

Tip van Jeugdorp

Kajac is een samenwerking met het JAC. Hier doen we duo begeleidingen. We splitsen onderling wie wat doen. Thema's wonen en centen liggen vaak bij ons. Duo-begeleidingen werken heel goed want met 2 doe je veel meer. Je hebt ook een groter draagvlak voor overleg. Jongeren vinden het ook positief want begeleiding JAC stopt niet als ze hier vertrekken. Als een jongere in een ander huis vertrekt dan schakelen we indien nodig ook het JAC in voor verdere opvolging.

- 106 Zijn interessante (toekomstige) organisaties bekend bij de jongeren?

Als ik sommige dingen eerder had geweten dan had ik nu geen schulden gehad. Die huurwaarborg bijvoorbeeld. Ik heb keihard moeten werken om die voor elkaar te krijgen. En wat blijkt nu? Dat er organisaties zijn die dat geld kunnen voorschieten. Ik wist niet dat er organisaties zijn buiten het OCMW en het JAC.

(Ilina, 24 jaar)

Tip van Oranjehuis

We brachten 4 organisaties die iets kunnen betekenen voor de jongeren in Kortrijk samen bij ons in Oranjehuis. Elk kreeg een kamertje dat ze konden inrichten om hun werking voor te stellen. Vb Habbekrats, Potpourri, St Michielsbeweging, de Deelfabriek. De jongeren volgden dan een parcours en gingen overal langs. Een medewerkster van Looptank van CAW liep er ook rond. En we koppelden het aan een nieuwjaar BBQ. Andere organisaties bezoeken lukt vaak niet, en zo sloeg het wel aan, er kwamen toch een 50tal (ex) jongeren opdagen.

- 107 Zijn er concrete samenwerkingsafspraken met andere intersectorale partners (GGZ, CLB, CAW, OCMW, ... ) zodat jullie snel en ambulant kunnen inspelen bij vragen?

Sinds enkele weken is hij nu ook ingeschreven bij Solentra en Tejo die hem kunnen helpen in het verwerken van bepaalde zaken. Dat hij nu wel met iemand wil gaan praten komt zeker ook omdat een andere jongen in de KWE dit nu ook doet, het taboe is niet meer zo groot. Ook in de cirkels merken we een hele vooruitgang bij hem. Hij neemt actief deel en heeft meer respect voor de regels dan in het begin. Hij is goed in Nederlands en vertaalt wanneer andere jongens iets niet begrijpen. Kortom hij heeft enkele heel mooie stappen gezet (begeleider)

Leefloon alleenstaande, realistisch GPMI, automatische rechtentoekenning, ...

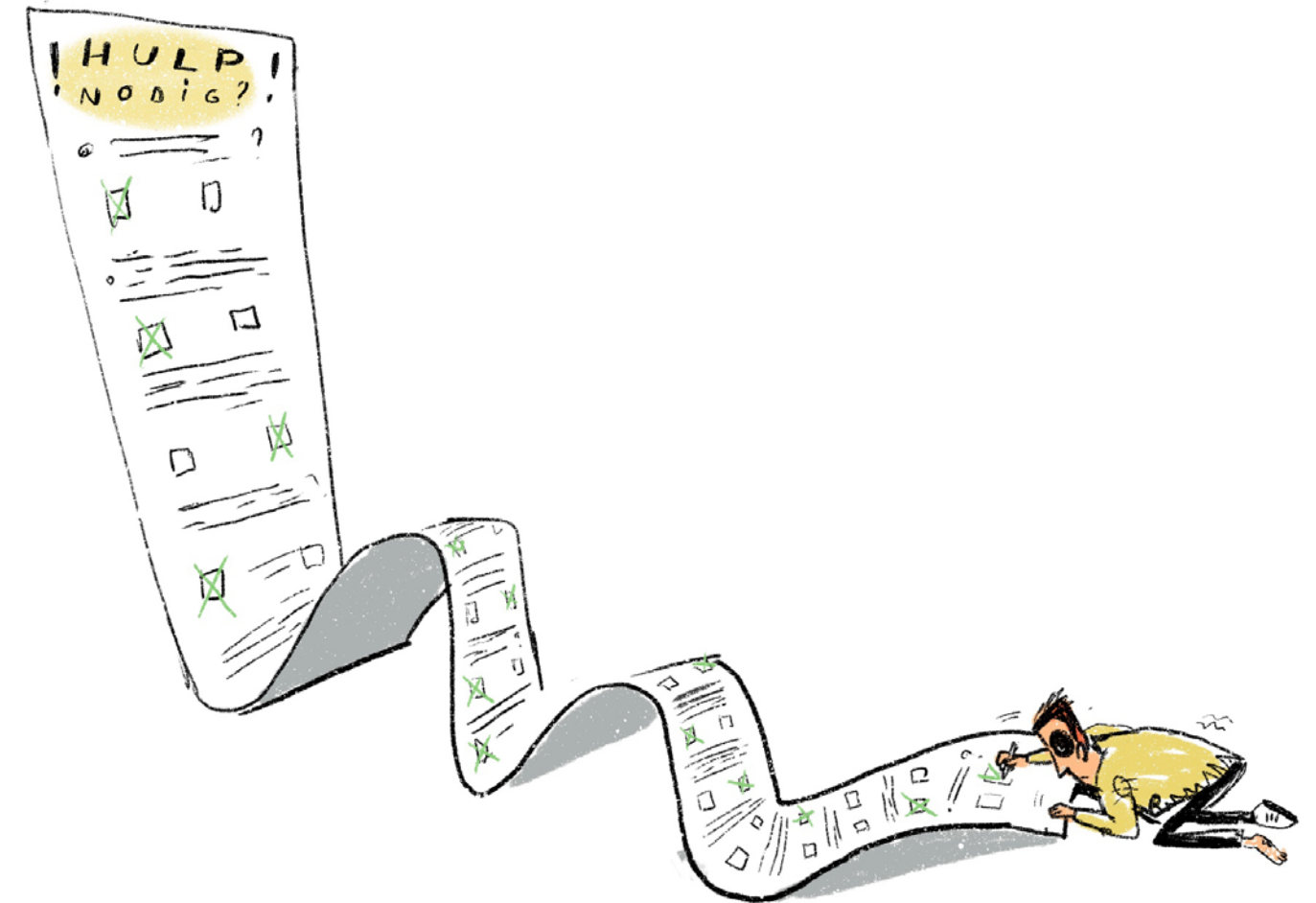
We ervaren dat voor jongeren die in de KWE in begeleiding zijn deze voorwaarden te sterk gericht zijn op activering. De jongeren die in de KWE verblijven zijn dikwijls nog niet toe aan een actieve deelname aan de arbeidsmarkt en hebben heel wat andere 'issues' waaraan gewerkt moet worden. We pleiten daarom dat voor jongeren die in begeleiding zijn bij een erkende dienst deze voorwaarde tot een minimum beperkt wordt. (begeleider)

Tip van Rock Trust (Schotland)

We merkten dat de afstand tot de reguliere diensten geestelijke gezondheidszorg veel te groot was voor de jongeren. Sinds kort hebben we een eigen dienst 'Health & Wellbeing'. De jongeren kunnen langskomen op onze dienst. Maar we hebben ook enkele therapeuten in dienst die bij de jongeren thuis langsgaan.

## 108 Hebben jullie een vaste contactpersoon in het OCMW?

We hebben een goede samenwerking met het OCMW. Ze hebben nu een vaste contactpersoon en dat is fantastisch. Ze zeggen 'we kennen jullie dienst en jullie pakken de dingen ook wat anders aan'. We zitten op dezelfde golflengte en de jongeren voelen dat ook. (begeleider)





**Verantwoordelijke uitgever**

Katrien Verhegge  
Administrateur-generaal Opgroeien  
Hallepoortlaan 27  
1060 Brussel

**Meer informatie**

[opgroeien.be](http://opgroeien.be)  
[jeugdhulp.be](http://jeugdhulp.be)